Seidensticker

LECTIONVM VARIANTIVM IN ARTE AMATORIA OVIDII EX CODICE HELMSTADIENSI EXCERPTARVM SPECIMEN I.

VIRIS
CLARISSIMIS ET DOCTISSIMIS
GEORG. ANT. CHR. SCHEFFLER
DVCALIS INSTITVTI PHILOLOGICO - PAEDAGOGICI
COLLABORATORI AC BIBLIOTHECAE ACAD. IVL.
CAROL. CVSTODI
ET
IO. LVDOLPHO MARTENS
DVC. INSTIT. PHILOLOGICO - PAEDAGOG. COLLEGAE
ORDINARIO BIBL. ACAD. IVL. CAROL. CVSTODI
ET SOCIETATIS DVCAL. TEVTONICAE
HELMST. AB EPISTOLIS
CVM GRATVLATIONE
SVMMORVM IN PHILOSOPHIA HONORVM
A. D. III. CAL. DEC. A. R. S. CIƆIƆCCLXXXVI.
AB IISDEM IMPETRATORVM
NOMINE
SEMINARII PHILOLOGICO-PAEDAGOGICI
OBLATVM
AB AVCTORE

IO. ANT. LVDOV. SEIDENSTICKER.
HANNOV. IVRIS VTRIVSQ. CV[illegible]
SEMIN. PHIL. PAED. COLLEGA.

HELMSTADII
TYPIS IO. HENR. KÜHNLINI.

NOMINA
RELIQVORVM COLLEGARVM
SEMINARII PHILOLOGICO-PAEDAGOGICI.

Io. Henricus Seidenstükker, Schwarzb. Theol. Cultor, in Paedagogio Praeceptor Ordinarius.

Io. Iulius Benedictus Pabst, Brunov. Theol. C. in Paedagogio Praeceptor Ord.

Carolus Fridericus Dürking, Brunov. Math. et Cameral. C. in Paedagogio Praeceptor Extraord.

Augustus Wilhelmus Fridericus Meyer, Brunov. Iuris utr. C.

Io. Henricus Elias Meyer, Brunov. Iuris utriusque C. in Paedagogio Praeceptor Extraord.

Fridericus Philippus Wernerus Kroll, Brunov. Theol. C. in Paedagog. Praeceptor Extraord.

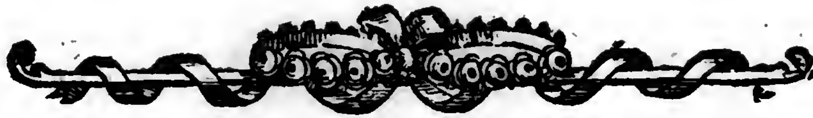
Io. Nicolaus Ludovicus Hoerstel, Brunov. Theol. C.

Carolus Gustauus Rentzel, Hamburg. Math. C.

Serenus ille singulis ànnis dies
Nobis redit, quo nos amoris vinculum
Coniunxit arctius. Fauens tunc plausibus
Verbisque gratulantibus stabat Fides
Juxta latus VESTRVM, ligata vincula
Perennitate sanciens. Quis nostra, quis
Tunc permeabat sensus ima pectora!
Quali micabant gaudio exultantia
Praecordia, et noua beatitudine
Sinus tumescentes! Ab illo tempore
Jn moribus VESTRIS magis cognovimus,
Quae sint rubescenti genae Modestiae,
Quid álma Virtus quidque corda candida
Sint, quidque aperta frons, doloque nescius
Vultus; quid aequa mens, serena in asperis
Tumultuantibusque fatis permanens,
Nec, rebus ex optato euntibus, tumens.
O centies semperque laetior dies
Nobis — precamur et vouemus! — illè eát!

Sed

Sed hic, amici, illo ferenior dies
Nobis venit, fulgentis inſtar ſideris;
Quo parta honoris palma VESTRA tempora
Cingit, ſibique vindicat Virtus ſuum
Locum. Micat corona VOBIS laurea,
VOBIS, anhela quos cupido provehit
Ad ſumma doctrinae cacumina, et quibus,
Quod ius piumque poſtulat, curae fuit.
Quid ergo mirum, ſi ſonabit hoc die,
Nobis ſacro, Fama hos fere inpares modos,
VESTRAS ad aſtra ſumma laudes efferens?
„ Phoebe, faue! veniunt bini ad tua templa miniſtri:
„ Nunc dare te cytharae carminibusque decet.
„ Nunc nitidus pulcherque veni! Nunc indue numen:
„ Advena ne magnum vincat uterque deum.
„ Nunc quae circumdat tibi tempora, deme coronam,
„ Et propera meritis nectere ſerta viris.
„ Inter mortales celebratur uterque magiſter;
„ Sed tibi, coeleſtis Phoebe, miniſter erit. „

LECTIONES VARIANTES
AD OVIDII ARTEM AMATORIAM.
LIBER PRIMVS.

Incipit prima codicis nostri a) pagina ab his characteribus: *I. H. S*, quos quis nescit esse symbolum societatis Iesu? Sed a prima librarii manu, qui suum nomen nos ignorare noluit b) valde discrepant, quippe qui longe recentioris notae sunt. Nec mirum; quia librarii aetas ultra huius societatis originem adscendit, atque LXXXIV. annorum spatio ab eius primis iucunabulis distat. Forte quondam codicis nostri possessor fuit aliquis ex hac societate, cui haec signa, nescio quare, adnotare placuit.

3. *Remoque reguntur:* Burmannus, cuius lectiones nostris subiunximns legit: *remoque mouentur*, quae vera est lectio.

Ouid: Heroid. ep. 7. v. 147.

Vt moueas remoque tuas uentoque carinas.

Sic in Cod. Scriuer: qui uersus adumbratus uidetur ex hoc nostro loco, et Ep. 13. 101.

Cum uenies ueloque moue remoque carinam.

Virg. Aen. 10. 195.

Ingentem remis Centaurum promouet — —

Coniectura Ian: Vlitii, legentis:

 Arte

a) Nam ars amatoria primum locum in manuscripto nostro sortita est, cuius descriptionem collegii nostri Director dedit in spec. 1. lectionum uariantium in Heroidibus Ouidii ex cod. Helmst. excerptarum. Helmst 1779.

b) Ab initio Hermaphroditi, operis maxima ex parte adhuc inediti, auctore Antonio Beccatello Panormita, quod Ouidii libris in codice nostro subiunctum est, hi characteres leguntur.

1450. *O Fenix*
CZR NAHO

Idem nomen profitetur pag. 1. lusuum in Priapum, qui Hermaphroditum ordine excipiunt.

Arte citae remique ratis uelique reguntur
nihil habet, quo nitatur, eamque miror sese Burmanno probare potuisse, quippe quae teretes aures offendit. Praeterea etiam particula *et* in *remoque veloque* explicativa est, exponens per partes, quid sit in generali *arte*, uti saepe apud poëtas veteres. v. Ill. Heyne ad Virg. Georg. 2, 193. Aen. 1, 61.

4. *Levis*: *leves*. Illa antiquior forma est, quam a viris doctis praelatam video.

5. *Autumedon*: *Automedon*. Prius est emendatio recentioris manus, quae doctior fuit, multasque lectiones interlineares et marginales inseruit, quae ex veteri bonaeque notae exemplari manasse videntur; quod semel monuisse sufficiat. Nam prima manus exarauerat hoc monstrum:
Automedori lentisque arat.

Inperitus aliquis glossator adscripsit *Achilles*, temere permutans Achillem cum suo ἡνιόχῳ.

11. *Philirydes praefecit*: *Phillyrides perfecit*. *Philyrides* bene. Nam geminatio liquidae consonantis metri causa melius pronunciationi relinquitur; quam rationem sequuntur Ill. Heyne ad Virg. Aen. 5, 598. in V. L. et Ill. Brunck passim ad Apollon. Rhod.

Margini adscripta est glossa *Docuit*.

13. *Totiens*: *toties*. Solennis varietas in nostro codice, uti iam observavit Cunze, vir doctiss. in spec. suo ad epist. Heroid. 5, 132. Equidem hunc modum scribendi ortum fuisse puto e nota productionis, a librariis male intellecta, quam veteres longis syllabis adponere solebant. Hanc formam e cod. Mediceo ill. Brunck in splendidam Virgilii sui editionem reduxit. v. Corte ad Salust. Iug. c. 106.

21. *Cedit*: *Cedet*.

23. *Arsit*: *Ussit*. Priorem praefero.

25. *Mentiar*: *mentior*.

26. *Mouemur*: *monemur*. Saepissime haec verba a librariis confunduntur. v. Drakenborg ad Sil. Ital. 2, 273. 5, 117.

Monemur praeferendum mihi uidetur. Est enim vox propria de inspiratione deorum et responsis oraculorum. Ouid. Fast. 3, 167. Met. 15, 795. Ep. ex ponto l. 3. Ep. 4. v. 113.

Tibull:

Tibull. 1, 6, 50 Tib. 3, 4, 5. Valer. Flaccus pr. Arg. Plin. Pan. cap. 76. *Consultare aues reuererique numinum monitus.* Hinc *monitorium fulmen* apud Senec. quaest. Nat. 2, 49.

27. *Cliosque: Cliusque.* Prior lectio, ni fallor, originem e consuetudine graecas terminationes per graecos characteres exprimendi, traxit. E *Clius* fiebat *Cliωs*, (propter similitudinem τȣ ου et ω) et ex hoc *Clios* uel cum uel sine nota productionis. Apud Priscianum, qui libr. 7. p. 324. Virg. versum (Aen. 10, 199.) ad illustrandam nominum Graecorum declinationem adducit, in uno libro peruetusto *Mantoys* (seu *Mantους*) exscriptum esse vidit Iacob: Fr. Heusinger; a) Quo mea sententia magis confirmatur. Nec enim adsentior Heusingero, opinanti, Ovidium de industria Aeolicam dialectum sectatum fuisse. Saepissime hi genitiui, desinentes in *Os* in Codd. Msptis reperiuntur. b) Atque ex hac terminatione cum linea transversa inperiti librarii sibi genitivos finxerunt, quos, ni me omnia fallunt, pura et elegans latinitas nunquam agnouit; quales sunt *Didonis*, *Calypsonis*, *Heronis.*

Apud Ennium: *Poenos Didone oriundos.*

Apuleius Met. I.

Calypsonis. Reponendum est *Calypsus.*

Auct. anonymus Carm. 67. Lusuum in Priap:

Penelopes primam Didonis prima sequatur.

Auctoritate Vett. Codd. atque Helmstad. quem ipse inspexi (ubi *Dido* exaratum est) lege:

Penelopes primam Didus fac prima sequatur.

Sic etiam apud Lactantium fab. 5. lib. 11. pro *Calistonis* scribe *Calistus.*

29. *Mouet hoc naui* c) *parete perito: Mouet vati parete perito.* Recent: manus *Vati.* Haec vestigia confirmare videntur suspicionem Iani Gebhardi lib. 1. Ant. Lect. 3.

Multi

a) Quem vide in Heroidum Ovidianarum emendationibus Guelferbytanis. In Lessingii Beyträgen zur Litteratur 3ter. Beytrag, pag. 64. v. 3.

b) Vid. Heusinger l. c. ad Ep. 6, 65. Ep. 10, 99. Ep. 15, 183. 217.

c) Forte *gnaui*: Nam *gnaui* et *naui*, *gnati* et *nati* in re non differunt. Sed verba *hoc naui* proter puncta subscripta pro deletis habenda sunt.

Multi Codd. teſſeram adiiciunt lectioni *monet*. Sed nihil novandum eſt. Vid. verſ. 26. ſupra. Am. 3, 1, 6. Faſt. 4, 820. Faſt. 1, 268. Ep. 15, 4.

Unde mouetur opus.

Sic enim ſcribendum eſt, repugnante Burmanno, qui lect. *veniret*, gloſſam ſapientem, admiſit. Faſt. 3, 11. Am. 3, 1, 37.

31. Gloſſ. *Vittati.*

32 Gloſſ. *Veſtis religioſa.* Minus bene. Inſtita eſt orbis, qui inferiorem ſtolae partem circumire ſolebat. Graece *περιπόδιον*, *περιπέδιλον*. v. Scalig. ad Catull. p. 81. *Inſtita h. l.* pro ſtola longa poſita eſt, cuius pars erat, atque haec pro ſtolata virgine. Haec enim duo ſigna ſeuerioris pudiciciae erant, vitta, et ſtola longa. Unde Tibull. 1, 6, 67.

Sit modo caſta doce, quamuis non vitta ligatos
Inpediat crines, nec ſtola longa pedes:

Praecipue vero poëta noſter reſpicit virgines veſtales, quarum praecipua inſignia erant vittae. v. ill. Heyne ad Lib. 1, 5, 53. ad quem l. illuſtrandum egregie facit Ovid. Faſt. 3, 30.

39. *Hic*: *haec.* Am. 3, 1, 26.

Haec animo dices area digna meo eſt.

40. *Premenda*: *terenda.* De permutatione vocabulorum *petere*, *premere*, *terere* vid. Burm. ad Rutil. Itin. 1, 621. Noſter Cod. ſibi non conſtat. Nam verſ. 52. legit *terenda*; lib. 2, 426. *tenenda.* Hoc loco mihi arridet *Premenda.* *Premere metam* idem eſt, quod Naſo Am. 3, 2, 12. *metam ſtringere* vocat. Graece *ἐγχρίμψαι νύσσῃ*, vel *ἄκρον ἱκέσθαι*, (Hom. Il. ψ. 334. 339.)

47. Prima manus non declinat a vulg. lect. Sed recentior tanquam var. lect. adſcripſit:

ſunt apibus noti frutices.

Eam ex vetuſtiori aliquo codice in hunc migraſſe reor, quippe quam ex ingenio interpolatoris fluxiſſe, vix mihi perſuadeo. Sed vulg. bene ſeſe habet, cui hic fere ſenſus ineſt. Sicuti aucupes ſciunt, ubi ſolitae avium ſedes ſint, in quibus laqueos et retia tendant; ita etiam tu non ignorare, ſed potius ex me diſcere debes, ubi locorum, quod ames, reperire poſſis. Non ſemel amatoriae artes cum aucupio apud vett. poëtas comparantur. Plaut. Aſin. 1. 3. 68.

51. *Ventis*: *vento*. Illud ποιητικωτερον. Sic Ouid. Met. 1.

Vela dabant ventis.

Virg. Aen. 3, 9. Ouid. ep. 7, 171. Ep. 3, 58. Met. 7, 40. Ep. 2, 25, et sexcentis aliis locis, ubi semper *ventis*.

53. *Portauit*: *Portarit*. Posteriorem lectionem Heinsius contra communem codd. consensum absque necessitate inuexit. Si quid mutandum esset, mallem:

Andromedan Perseus nigris portauit ab Indis:
Rapta fuit Phrygio Graia puella viro.

55. *Namque dabit Roma formosas puellas*: *tamque dabit formosas Roma puellas*. *Namque* praefero, quod omnes codd. praeter unum Scaligeri tuentur. Non enim sermo est de pulchritudine, sed de numero puellarum, uti vers. 56. satis docet. Attamen ex meo sensu particula copulatiua *namque*, pedestrem sermonem nimis sapiens, melius prorsus abesset. Si vestigiis nostri cod. insistere licet, forte legendum est:

Tot tibi Roma dabit formosas, crede, puellas.

Id, ni fallor, propius ad Ouidianum colorem accedit.

57. *Mebina*: *Methymna*. Gloss. *Insula Graeca*, *fertilis uvis*.

60. *Sua*; *Sui*: Vulg. bene. Am. 1, 8:

At Venus Aeneae regnat in urbe sui.

Heinsius hoc distichon non esse Ouidianae notae contendit, ex rationibus mihi sane non satisfacientibus. Offendit eum ὁμοιοτελευτον in *stellas*-*puellas*. Sed talis αφελεια etiam optimis poëtis condonanda est, ut Hom. Il. 2.

Εσπετε νυν μοι Μυσαι, ὀλυμπια δωματ᾽ ἐχυσαι.

Ouid. Met. 5, 164.

Tigris ut, auditis diuersa valle duorum
Exstimulante fame mugitibus armentorum.

Etiam apud Vigilium, limatissimum poëtam, talia hemistichia, in eadem syllaba desinentia, occurrunt.

Nec video, cur Heinsius vers. 60. ideo suspectum putet, quia ex alio loco adumbratus sit. Namque non semel Ouidius in operibus suis se ipse imitatur, uti supra vers. 3. vidimus. Immo bis terue integri versus apud Nasonem occurrunt.

61. *Iuvenilibus: crescentibus.* Manus rec. tuetur lectionem *crescentibus.*

62. *Vera* explicatur a nostro glossatore per *valde iuvenis.* Atque sic interpretatur Burm. Equidem mallem intelligere puellam *re vera* adhuc intactam, cuius virginitas illibata est. Opponitur *vera puella falsae*, quae virginitatis speciem simulat. Nam poetae saepius *virginem* et *puellam* adpellant, quae nupta est, vel peperit. Virg. Ecl. 6, 47. Horat. 3, od. 11. v. 35. Ouid. Her. 1, 115. Pari modo *παρθενος* apud Graecos usurpatur.

64. *Cogeris et voti: Cogeris voti.* Cum Heinsio legendum puto *cogere et voti.*

65. *Gravis et: sera et.* Posterioris lectionis numeri ad rem aptiores, eique conuenientiores sunt, qui eam rhythmo exprimunt. Rec. man. *sera et.* Tibull. 1, 4, 33.

Vidi ego iam iuvenem, premeret cum serior aetas
Moerentem stultos praeteriisse dies.

Cf. Gronov. obs. 2, 19.

73. *Quaeque: quaque.* Placet *quaque.* Locus scholiastae, quem Heinsius laudat, corruptus et mutilus mihi videtur.

Scholiastes noster hanc glossam addidit: *Ista fuere ibi picta*; quam sententiam, ab Heinsio satis confutatam, foverunt etiam Scaliger et Passeratius, opinati, picturam Danaidum in porticu fuisse suspensam.

74. *Belides stricto: Belides et stricto.* Illud ferri potest, modo sic distinguatur:

Quaque parare necem miseris patruelibus ausae;
Belides stricto stat ferus ense pater.

Graece Βηλιδης, filius Beli. Virg. Aen. 2, 81.

— — *si forte tuas pervenit ad aures*
Belidae nomen.

Legi etiam potest:

— — *patruelibus ausae*
Beliades: stricto stat ferus ense pater.

Haec forma apud Senec. occurrit in Herc: Oet. v. 960.

Stricto cruenta Belias ferro stetit.

Sed quam Burm. formam seruat, eam praeferendam duco, quia Ouid. familiarissima est. Met. 4, 462.

Glossa

Glossa ad nostrum locum est *Danaus*, *Aegistus*. (l. *Aegyptus*.)

76. *Viro*: *Syro*.

77. *Nec fuge lanigerae Memphitica templa*: (rec. m. *sacra*.) *Neu fuge linigerae Memphitica templa*. Innumeris locis Heinsius evincere studet, non *lanigerae* sed *linigerae* legendum esse. Quidam *Niligenae*; atque sic ep. ex Ponto 1, 1, 51. in quibusdam codd.

Vidi ego Niligenae numen violasse fatentem
Isidis.

Sed hanc lect. in qua omnibus fere in locis, ubi occurrit, codd. inter se pugnant, inprobat Heinsius, eumque secutus Burmannus, cum Io non ad Nilum sit genita. Equidem eam non adeo contemnendam puto. Nam Iupiter Ionem, iam vaccam, iterum ad Nilum in virginis pulcherrimae figuram mutauit; ita ut redacta in pristinam hominis speciem quasi iterum nata, (*ad Nilum genita*) et παλιγγενεσιαν subiisse videretur. Cf. Apollodor. l. 2, cap. 1. pag. 80. ed. Heyn. Moschus id. 2. de hac re ita canit.

— — Την ἑπταποϱῳ παϱα Νειλῳ
Εκ βοος ἐυκεϱαοιο παλιν μεταμοιβε γυναικα.

Itaque non male in uno cod. *Niliacae*, quod glossema τȣ *Niligenae* esse videtur. Nuper de hac lect. disputavit Alb. Christ. Meineke V. Cl. a)

78. *Illa*: *ipsa*.

79. *Posset*: *possit*.

80. *Foro est*: *foro*. Gloss. To *arguto* explicat per *clamoso*.

81. *Quae*: *qua*. Semper fere noster cod. in hoc pronomine errat. v. vers. 73. *Qua* ad indicandum locum situmve alicuius rei etiam in pedestri sermone non raro adhibetur. Pomp. Mela 1, 3. *et Tanai ad Hellespontum*, *qua ripa est dicti amnis*. Ibid. c. 2 *Fit ripa*, *qua Tanais est*.

82. *Expressis*. Gloss. *emissis*.

83. *Amore*: *amori*. Gloss. To *consultus* explicat per *sapiens*. Minus bene. Intelliguntur iurisconsulti.

86. *Sua*: *sui*.

88. *Dicens*: *cliens*.

a) In epistola gratulatoria ad Herm. ab Uffel. Ienae 1783.

89. *Venerare: venare.* Rec. m. *venare.*

91. *Quo*: *quod.* Nostro cod. Francii coniectura confirmatur:

— — *quo ludere possis.*

quod elegantius et rei aptius esse videtur. *Ludere* est verbum amatorium, uti apud Graecos *παιζειν*, *ἀφροδισιαζειν.* Art. A. 2, 391.

Ludite, sed furto celetur culpa modesto.

Cf. Heinsius ad ep. 17, 16.

92. *Simul* tanquam var. lect. pro *semel* recent. manus notavit. Non male. Hunc versum ex variis variorum codd. vestigiis ita constituendum puto:

Quodque, simul tangas, et retinere velis.

Burmanni explicatio nimis arguta mihi videtur.

In quibusdam exemplaribus legitur *quam*, contra consuetudinem Ouidii. Cf. Heinsius ad ep. 12, 31.

93. *Vtque redit*: *ut redit.*

95. *Aut ut apes solitos suos*: *aut ut apes saltusque suos.* To *solitos* ex antecedente versu male repetitum est, ubi tamen mallem *solidum cibum* i. e. grana dura, nec exesa, qualia formicae sibi semper eligunt. Forte etiam integrae nec adhuc contritae fruges intelliguntur. Sic Fast. 6, 381.

Quodcunque est Cereris solidae, caua machina frangat.

Heinsius non damnat penitus lectionem: *olentia pascua*; minimum tamen abest, quin *Hymettia pascua* reponendum censeat. Sed *olentia arva*, *odorata pascua* passim apud poetas veteres occurrunt, et huic loco melius conueniunt, quam inportuna illa *pascua Hymettia.* Nec ego consentio cum Heinsio, lectionem *humentia mella* infra damnante. *Humentia* sunt, quae ab Horatio *roscida*, a Virg. *liquentia*, a Graecis *νεορρυτα* vocantur. Anthol. Brodaei et Obsopaei (Francof. 1600.) pag. 179. v. 15.

Λευκα πολυτρητοιο νεορρυτα καλλεα κηρȣ.

Praeter eos locos, quos Heinsius adduxit, etiam apud Martialem 11. ep. 43. *Hyblea* et *Hymettia mella* occurrunt; sed ex eo neutiquam sequitur, eadem etiam Ouidio esse obtrudenda.

97. *Ad*: *in.* Met. 3, 715.

100. *Iste: ille.*

102. *Vidit: iuvit.* Rec. manus *iuvit. Vidit* placet, ita ut per *viduos viros* intelligantur Sabini, quos Sabinae viduos esse viderunt.

109. *Notat: notant.*

112. *Lydius: Ludius.* Gloss. *A loco histrio.*

114. *Pretenda: petenda.*

119. *Lege: more.*

125. *Dicuntur: ducuntur*, et sic rec. manus. Ad verba *genialis praeda* gloss. *Scilicet tori matrimonialis.* Gesnerus in thes. Latinae linguae intelligit *Sabinas in toro geniali mox collocandas.* Heins. et Burm. emendant *genitalis*, omnibus codd. dissentientibus. Non opus mihi videtur. *Geniale* enim omne id nobis est, quod genio nostro non repugnat, quod lautum, festivum et totum ad nostros sensus est. Haec signif. h. l. optime quadrat, nec raro obuia est apud poetas.

127. *Repugnabat negabat: repugnarat negarat.* Versus. 130 et 131. post 136. perperam transpositi sunt.

137. *Arcbana* prima manus. Alia *secreta* pro var. lect. adiecit, quae vox a pura Nasonis latinitate aliena est; nam, substantive adhibita, occurrit demum apud Quint. Sueton. et Tacitum. Ouid. semper *arcana.* Met. 2, 639.

— — *fatorum arcana canebat.*

138. Prima man. *accipienda*, sec. *adspicienda*; Illud genuinum est ex analogia τȣ *dare nutus* seu *notas.* Her. 16, 256. et 17, 81.

Accipere cum *aspicere* saepisse in MSptis permutatur. Cf. Drakenb. ad Sil. Ital. 5, 573. Burm. ad Quint. decl. 15. 14. pag. 321. Eadem permutatio nocuisse videtur ep. 15. v. 1. ubi multi Codd. apud. Heusingerum l. c. legunt:

Numquid ubi aspecta est — —

Equidem mallem.

Numquid ubi accepta est —

Hanc emendationem contextus postulare videtur.

139. *Ad dominam: a domina.* A vulg. lect. non recedendum videtur. Dura est coniectura Heinsii. *A.* h. l. pro *iuxta.* Haec enim praepositio saepius ordini denotando inservit. Trist. 5, 8.

Haec sunt a primis proxima uota meis.

Fast. 6, 32.

Haec illi a coelo proxima terra fuit.

140. *Qua*: *quam*. Cf. Heins. ep. 13, 41.

141. *Tangit*: *iungi*. Illud sec. manus deleuit, et hoc substituit. *Linea* gloss. explicat per *Ordo*. Sunt nempe lineae γεφυραι, per quas sedilia transuerso ordine disposita sunt.

Gloss. *Et hoc latus lateri linea interveniente bene adhaeret, si nolit tangi.*

142. *Qua*: *quod*.

147. *Aut-certantibus-ephebis*: *At-coelestibus-eburnis*.

148. *Tu* a sec. manu mutatum est in *tunc*.

154. *Affer in munda*: *Effer immunda*.

160. *Pulvinar supposuisse*: *Pulvinum composuisse*. Pulvinaria, quia tantum in sacris locum habent, hic non admitti possunt. Sic enim vett. gloss. *Pulvinar* καθιδρυμα, ςρωμνη θεου. Cf. Casaub. ad Sueton. vit. Dom. cap. 76.

161. *Profuit et ventos tenui movisse flabello*: *Profuit et tenui ventum movisse tabella*. Sonantior prior versus, atque ita Cod. Palatinus Heinsii, a quo noster raro recedit. Itaque inducor, ut credam, hunc ex illo, vel utrumque ex uno fonte manasse. Id magis adparebit, si quis velit eos inter se in his locis comparare. Art. Am. 1, 77. 1, 319. 1, 29. 1, 86; et sexcentis aliis.

Id dolendum sane est, quod Heinsius, aliique critici, qui de Ouidio bene meruerunt, codd. suos non accurate descripserunt, eosque certis notis insigniuerunt. Nunc enim si quis velit genesin Codd. Ouidianorum, atque historiam textus Ouidiani, quae frustra adhuc desiderata est, concinnare; is omnes huius poetae libros manu scriptos et impressos retractare, atque insano labore ea colligere debet, quae hi critici absque multo negotio, et quasi in transcursu monere potuissent. Primas laboriosi huius operis lineas adumbrauit b. Ernesti, a) quas si quis, difficultatibus non perterritus, continuare, atque, qua fieri potest, ad finem perducere velit, ei indi-

a) in praefatione ad Ouid. ed. Lips. 1773.

indico Sylvii cuiusdam editionem, ad Manuſcriptorum fidem expreſſam, nec ab Heinſio nec a Burmanno inſpectam, quam nec in elenchum edit. Bipont. relatam inveni. Eſt formae minimae; nunc autem mihi non ad manum.

Caeterum Heinſius ad hunc locum bene monet, frequentiſſimum in codd. eſſe errorem *vella* pro *bella*. Ita etiam *velle* pro *belle* apud Petron. fragm. 20. v. 6. quem l. fruſtra viri docti, nuperque Antonius ſanare ſtuduerunt. Vulgo:

Id niſi velle ſubeſt, gratia tota perit.

Sermo eſt de ſermonis gratia. Sed ex hoc verſu nemo commodum ſenſum extricare poterit, niſi qui ſingula verba in vana commenta detorqueat: Quovis pignore legendum eſſe contendo:

Id (ſc. ſermonis gratia) *niſi, belle, ſubeſt, gratia tota perit.*

Subeſt eleganter. Sic Cic. de Orat. c. 6. §. 20. *Cognitio, quae niſi ſubeſt.* In eadem re Graeci verbis προσειναι et παρειναι utuntur. Hom. Il. 8, 294. Cf. quos Koehler laudat ad Simonidis carm. περι γυναικων. v. 52.

165. *Illa et: illa.*

169. *Sentit: ſenſit.*

170. *Vulneris: muneris.* Hoc melius. Cf. Clav. Ciceron. Erneſt. ſub. v. *munus.*

Sequentes quatuor uerſus ab oſcitante librario omiſſi et poſt verſum 190. reiecti ſunt, ubi ſatis inportunum locum tenent. Sed manus rec. eos, iuſto ordini locoque reſtitutos, in margine poſt v. 170. notavit.

171. *Eſt modo cur belli navalis in imagine: Quid? modo cum belli navalis imagine.*

172. *Perſiadas duxit Cecropiaſque: Perſidas induxit Cecropidasque.* Utrumque recte: Nam huius generis voces quatruplici modo flecti ſolent. Sic *Ionicus, Ionius, Ionis, Ionias.* Stephanus in Ιωνια, ὁ οικων ἰων, και ἰωνις, και ἰας. Sic *Perſicus, Perſius, Perſis, Perſias; Cecropicus, ius, is, ias.* Ex hoc canone omnes, quas Heinſ. et Burm. ad ep. 3, 71. et 9, 73. congeſſerunt, formae diiudicandae ſunt. Qui autem omnia ibi cumulata exempla attente perluſtraverit, is Ouidio familiariſſimam formam, quae cadit in *is*, eſſe reperiet, quam inprimis

primis

primis cum substantiuis foeminini generis coniungere solet. Itaque Burmannum sequor.

173. *Namque*: *nempe*. Per utrumque mare glossator noster intellexit *mare superum et inferum*, uti Crispinus. Cf. Schraderi emendatt. c. 4. p. 83. et Cl. Iani ad Horat. 2. Od. 2. v. 11. in V. L.

174. *In orbe*: *in urbe*.

176. *Heu heu*: *Eheu*.

177. *Domitor*: *domito*.

181. *Annis*: *armis*. Vulgaris error. Cf. Drakenb. ad Sil. Ital. 2, 94.

186. *Mala*: *male*.

192. *Annis*: (rec. man. *animis*) *animis*. Priorem lectionem Massonus (a) explicat per *Adoptione Augusti*.

194. Prima man. *Hunc*; sec. *nunc*.

195. *Caesos*: *laesos*. Pari modo confunduntur hae voces Her. ep. 12. 130. apud Heusingerum l. c.

Glossat. noster Crassos, alii intelligunt Tiberium. Utrumque male. Innuit poeta Caium, quia Tiberius, Lucio et Caio iam mortuis, in Caesarum familiam adoptatus est, uti recte Mycill. ad v. 177. monet. Sueton. in vit. Tib. c. 15. *Caio et Lucio intra triennium defunctis*, *adoptatur* (Tiberius) *ab Augusto*. Sed qui sunt *fratres caesi*? Caius unum tantum fratrem habuit, qui in expeditione contra Parthos mortuus est, nempe Lucium. Agrippam enim Augustus nunquam ad publicos honores promovit, teste Sueton. vit. Tib. 22. Aug. 65. Quid? quod *caesus* de violenta ferri morte solet usurpari, ita ut h. l. nullo modo ferri possit.

Laesi ideo dicuntur, quia Parthorum excursionibus crebrisque invasionibus iura Quiritum, ergo etiam fratrum Lucii et Agrippae, laesa erant. Verum enim vero Lucius tunc iam fato functus erat, quod ex Seneca discimus; quomodo itaque defendi poterit:

Cum tibi SINT fratres — —

Equidem mendum latere, atque ita h. l. emendandum puto:

Cum tibi sint laesi fratres, ulciscere laesos.

Tales

a) In vita Ouidii pag. 113.

Tales geminationes eorundem verborum non raro oſcitantia librariorum in codd. irrepſerunt.

197. Pr. man. *tuusque*; altera *tuisque*.

198. *Invicto*: *invito*. Neſcio, an *invito* apud Burm. quo nihil frigidius, mentum typographicum ſit. Triſt. 5, 1, 41.

Lenior invicti ſi ſit mihi Caeſaris ira.

200. *Stabit*: *ſtabunt*.

203. *Munera* pr. man. In ſpatio interlineari hae variae lectiones adſperſae ſunt: *Numen*, *nomen*, *lumen*, de quarum permutatione v. Drakenborg ad Sil. Ital. 8, 233. Apud Claudian. epigr. 5. v. 4.

Vltra Pegaſeas nomen habebit aquas.

Vulgo. *numen*. Claudian. in carm. in Amphinomum et Anapin fratres vers. 28.

— — *iuvenum lumina*, *vota ſenum*.

Ibi cod. Helmſt. legit *numina*.

204. *Nobis alter et alter erit*: *Vobis alter es*, *alter eris*. Mallem.

Eſt deus e vobis alter, *et alter erit*.

207. *Aciemque* pr. man. ſec. *aciesque*. Priorem lectionem Burm. ſeruat. *Acies* vero ποιητικωτερον. Virg. Aen. 1.

Eoasque acies.

Ouid. Met. 13, 207.

210. *Adverſo*: *auerſo*.

211. *Quid fugis - quid victos*: *Qui fugis - quid victo*. Priorem lectionem plane Heinſius adſpernatur, atque coniecturam, ingenioſam ſane, ſubſtituit. To *Victos* forte de Parthis ipſis intelligi poſſet. Ouidius nempe, in divinationes abreptus, Parthos iam in fugam converſos videre credit, atque eis acclamat: „Quid fugam, Parthi, capeſſitis? Quid victos veſtros commilitones, et iam captivos Romanorum deſeritis? Scilicet, ut vincatis„ (ironice) Itaque mallem ita diſtinguere:

Quid fugis? Ut vincas, *quid victos*, *Parthe*, *relinquis?*

Certe cum hac interpretatione non male cohaerent ſequentia.

218. *Illa*: *iſta*.

219. *Tum*: *cum*.

225. *Hos fac Armenios, haec est Dampneia: Hos facito Armenios, haec est Danaeia.* Gloss. *A Dane.* Man. recent. tanquam var. lect. hoc hemistichium notavit:

— — *haec est Sigeia tellus.*

Male. Sunt haec verba repetita ex ep. 1, 33.

Hac ibat Simois, haec est Sigeia tellus.

230. *Quod deinde*: *quod inde.*

231. *Positis - abducta*: *positi - adducta.* Gloss. *Amor saepe fuit ore violentus.* (l. *vinolentus*).

234. *Cepto*: *capto.* *Coeptus locus* est, cui ab initio insistere coeperat. Ouid. ep. 6, 126:

Sed tenuit coeptas saeva noverca vias.

Ubi eadem varietas apud Heusing. loc. cit. Burmannus in defendendo *capto* ambitiose doctrinam iactat.

235. *Madidas velociter excutit alas*: *Pennas velociter excutit udas*; atque sic rec. man. in cod. nostro, quod praefero, quia iam praecesserunt *bibulae alae.*

237. *Coloribus*: *caloribus.*

241. *Secreta*: *mentes.* Priorem lect. locum habere non posse, iam supra v. 137. monui. Ouid. Fast. 1. 447.

Dique putant mentes vos aperisse suas.

Pectus apertum apud Cic. in Laelio occurrit; *Aperire alicui suos sensus* apud Corn. Nep. 10, 8, 2.

244. *In venis* - *In vinis.*

251. *Degenitus*: Rec. man. *De gemmis.*

255. Pr. man. *Bayas.* Sec. var. lect. addidit *Cumas.* (Gloss. *ubi balnea.*) Cumanarum thermarum mentio fit apud Liv. 41, 16. pr. Sed Baiae apud veteres magis celebratae sunt, ubi ingens hominum multitudo confluxit; ubi amatori occasio suppeditata est, puellam suam salutandi, cum ea confabulandi, atque Veneri magis indulgendi. Sueton. in Aug. c. 64. memorat, Augustum quondam Lucio Vinicio scripsisse, *parum modeste fecisse eum, quod filiam suam Baias salutatum venisset.* Prop. 1, 2, 30.

Ab pereant Baiae crimen amoris aquae.

Seneca ep. 51. eas *diversorium vitiorum* adpellat. Cf. Andr. Baccius de thermis.

Prope

Prope Baias portus Iulius situs erat, ' cuius littora Ouidius recte *praetexta velis* vocat. Audiamus enim Sueton. Aug. 16. qui nostrum locum mire illustrat: „*Portum Iulium apud Baias effecit*, (Augustus) *in quo cum hieme tota copias* (navales) *exercuisset*, — *Pompeium superavit.*„ Omnia ergo pro retinenda hac lect. inter se conspirant, et supervacanea est coniectura Gronovii:

— — *praetextaque littora villis.*

Fragm. Oxon. apud Heins. legit. *Bais*, quod nihil aliud est, quam *Baias*, e compendio cum linea transversa ortum; non *Baulis*, ut Heinsius vult. Hae enim thermae post Ouidii tempora demum inclaruere.

258. *Hic*: *haec.*

260. Gloss. *Mos duorum sacerdotum pugnandi singulis annis. Vnus alterum interficiebat. Ad quod spectandum plures puellae et iuvenes conveniebant.* Huius rei memor esse debet, qui ep. 12. v. 67-89. penitus intelligere vult, ubi poëta hoc nemus Dianae, ibique habitas amantium conversationes, totamque hanc scenam Romanam in remotam atque barbaram regionem transfert, et quidem non sine insigni artificio, quia huius patrii loci descriptio magis ad Romanos pertinebat, eorumque animos magis capiebat, quam si poëta sibi locum pro arbitrio finxisset.

261. *Illa quidem virgo*, *quia*: *Illa quod est virgo*, *quod.*

263. Rec. man. *ames.*

264. *Talia vecta*: *Vecta Thalia.* Sec. man.

— — *Talia nostra modis.*

quod mihi genuinum nostroque poeta dignum videtur, modo scribatur:

— — *nostra Thalia modis.*

Vulg. lect. ultra molles Nasonis elegos adscendit, et sublimi cothurno accommodatior est.

Am. 3, 1, 37, ubi de Musa sua loquitur:

Imparibus tamen es numeris dignata moveri.

Trist. 2, 1, 220.

Imparibus legeres carmina facta modis.

268. *Adesto*: *adeste.*

273. *Blande iuveni*: *iuveni blande*. Post v. 277. series carminis luxata est, quam tamen sec. manus ope praefixarum litterarum a b c restituit.

278. *Aget*: *agat*.

279. Pr. man. *adiungit*; sec. *admugit*.

280. Pr. man. *adinguit*; sec. *adhinnit*.

281. *Parcior*: *fortior*.

284. *Et laqueo*: *et est laqueo*.

286. *Tecta*: *pressa*.

287. *Illius lacrymiis*: *Illius et lacrymis*.

293. *Gnosciates*: *Gnosiadesque*. Male *Gnosciates*. i. e. *Gnossiades*. *To* σ enim non geminari debet. v. Brunck. ad Apoll. Rhod. 4, 434. In nummis et lapidibus Κνωσος. Eadem macula detergenda est Floro 3, 7, 4.

Quidam libri *Cydoniadesque*, quod descendendit a *Cydonia*. Variae enim huius urbis formae apud veteres scriptores reperiuntur: *Cydonea*, *Cydon*, *Cydona*, e quibus duas posteriores damnat Salmasius ad Flor. 3, 7, 4. pag. 283. Num recte? dubito. Namque etiam apud Solinum cap. 16. occurrit *Cydona*, nisi etiam hoc loco mavis scribere *Cydoneam* seu *Cydoniam*. *Cydonea* usitatissima forma est. Sil. Ital. 10, 261:

Ecce Cydonea violatus arundine — —

Hinc *mala Cydonea* apud Plin. 15, 11. pr.

Sec. man. in cod. nostro legit: *Sidoneaeque*, forte metri sustentandi gratia.

297. *Haec quae centum*: *haec centum quae*.

300. Pr. man. *Subsecuisse*, sec. *substinuisse*, quod e vers.
294 male repetitum videtur. Callimach. H. in Dian. v. 163.

— — *παρα δε σφισι* (cervis) *πουλυ νεμεσθαι*

Ηρης ἐκ λειμωνος ἀμησαμεναι φορεουσιν

Ωκυθοον τριπετηλον.

301. *Nec illam*: *nec ituram*.

303. *Quid*: *quo*.

304. *Ille*: *iste*.

309. *Placeat*: *placet*.

312. *In Aonio*: (gloss. *Thebano*.) *ut Aonio*.

318. *Luxit: iussit*, atque sic man. sec.

Curva: panda. Gloss. *Cum quibus taurus coibat, has aut ad iuga, aut ad aras deportauit.*

319. *Mentitaque: commentaque.* Man. rec. *omentaque. Mentita seu commenta sacra* h. l. nihil aliud esse possunt, quam hostiae, quae fictis ac simulatis sacrificiis destinatae sunt. Huic autem sententiae v. 321. repugnat, ubi vera, non simulata sacra memorantur. Fictis enim sacrificiis quis numina placare potest? Quare lect. *omentaque* amplector, atque ita coniicio:

Dixit; et ingenti iamdudum de grege duci
Iussit, et immeritam sub iuga panda trahi,
Aut cadere ante aras; Omentaque sacra comedit,
Et tenuit laeta pellicis exta manu.

Omentum, ἐπιπλοον, teste Plin. 11, 37. sect. 80. est *tunica, a qua ventriculus atque intestina teguntur. Sacra* vocantur quia cum reliquis extis ad sacros usus pertinebant. Passiphae vero furoris ergo vaccae omenta devorabat, atque inimicitiae caussa contra hostem defunctam. Atque haec tam furiosa ingluvies Christianum quendam interpolatorem offendisse videtur, qui, falsa religione ductus, haec cruenta sacra eiecit, et ad detestandam gentilium superstitionem piam coniecturam substituit, quae Christianum aliquem magis decet, quam illam aetatem, qua haec cruenta sacrificia adhuc in usu erant. Nam pari modo Bachas, quibuscum nostra Pasiphae v. 312. comparatur, ita in furorem in sacrificiis, Bacho factis, abreptas legimus, ut ne crudis quidem carnibus abstinerent. Cf. Clemens Alex. Protrept. c. 2. Διονυσον μαινολην οργιαζουσι Βακχοι, ὠμοφαγιᾳ την ἱερομανιαν αγοντες, και τελισκουσι τας κρεωμονιας των φονων. V. Taylor. ad Dem. Orat. περι στεφ. c. 79.

320. *Lecta: laeta.* Sec. m. *laeta.*

322. Sec. man. pro *meo* posuit *viro.* Male. Ita loqui Ouid. solet. Ep. 12.

Vix me continui, quin sic laniata capillos
Clamerem MEVS est.

Ep. 1. 83.

323. *Europem se*: *Se Europem.*

326. Gloss. *taurus.*

328. *Ab*: *O.*

331. *Nisi*: *Niso.* Virg. Aen. 5. 845.

Hic inserti sunt sequentes versus:

Hunc hostem patitur cum reliquis avibus.
Altera Sila, maris monstrum, medicamine Circes.

Pannus scholiastarum est, qui fabulam de utraque Scylla ad Virg. fidem (in Georg. 1.) accomodarunt, qui Nisi filiam in avem mutatam esse dicit. Alii aliam ad h. l. de variis Scyllis sententiam in margine notaverunt, atque horum commenta postea in textum irrepserunt.

In nulla fere alia re vett. scriptores tam inter se discrepantes ac dissidentes inveniuntur, quam in fabulis de Circe et Scylla. Atque, ne vagus sim, unum hoc de Circe exemplum adduxisse sufficiat. Hanc nimirum alii deam esse statuunt, alii negant. Ouid. Art. Am. lib. 2. v. 124. eam aequoreis deabus accenset:

Non formosus erat, sed erat facundus Vlixes,
Et tamen aequoreas torsit amore deas. a)

Heinsius

a) Hunc locum sequitur Anton. Panormita, qui in eleg. ad Lamolam (v. Lessing. l. c. p. 9.) ita canit:

Vera mones, fateor, pulchreque adducis Ulixen
Fortiter aequoreas deseruisse deas.

Heinsius legi vult *aequoream deam*, dubitans, an Circe possit deabus adnumerari. Strabo certe cum Ouid. consentit pag. 342: Εςι δε κατα την Αιθαλιαν λιμην Αργωος απο της Αργους, ως φασιν. Εκειτε γαρ πλευσαι την της Κιρκης οικησιν ζητουντα τον Ιασονα, της Μηδειας εθελουσης ιδειν την ΘΕΑΝ. Ill. Brunck. ad Apollon. Rhod. 4, 658. p. 163. perperam Straboni θειαν pro θεαν obtrudit.

332. *Rabidas*: *rabidos*. Hoc recte. Fast. 4. 500.

Et vos Nisaei naufraga turba canes.

Amor. lib. 3. eleg. 12. v. 21:

Per nos Scylla, patri canos furata capillos,
Pube premit rabidos inguinibusque canes.

Hoc distichon satis confirmat, quae pro damnandis versibus adulterinis v. 331. adduxi. Aliud enim ex altero expressum esse videtur.

333. *Terris, Neptunumque effugit in*: *terra, Neptunum effugit in*. 335. Pr. man. *cur*, sec. *cui*. 338. *Rabidi*: *pavidi*. 343. *Dubites*: *dubita*. 348. *Suis*: *suos*. 351. Pr. man. *captatae*, sec. *captandae*; et sic Burm. 352. *Molliet*: *molliat*. 354. Pr. man. *iocis*, sec. *locis*. 356. *Ex*: *e*. 357. *Leget*: *legat*. 366. *Tu facies*: *tum facias*. 367. *Repetens*: *pectens*; et sic sec. man. 368. *Addet*: *addat*. 373. *Iraeque residant* (gloss. *quiescant*): *Auraeque residant*. Etiam Trist. 4, 5, 20, hae voces in codd. confunduntur. 375. *Violare*: *vitiare*. 377. *Ad concubitum*: *in concubitu*. 379. *Hic*: *haec*. 383. *Sed*: *si*. 385. *Domina ut*: *domina*. 389. usque ad 392, a pr. m. omissos, sec. in marginem coniecit. *Tentasses*: *tentaris*. 390. *Ista*: *ipsa*. 392. *Delapsis*: *de laxis*. Gloss. *cadentibus*. Non male. Forte *delapsus*. 393. *Abrepto*: *arrepto*. 395. *Noxia culpa*: *obnoxia culpae*. Illud exquisitius. 405. *Suberit*: *aderit*. 408. *Positas currus*: *expositas circus*. Sec. man. *Circus*. 411. Pr. m. *desinitur*, sec. *desiniunt*. 413. *Tum*: *tu*. 415. *Regundis*: *gerendis*; et sic rec. man. 416. *Viro*: *Syro*. Rec. m. *sacra*. 418. *Fit*: *sit*. 419. *Auferat*: *auferet*. 421. *Veniat*: *veniet*. Rec. man. *veniet succinctus*. 422. *Expediat*: *expediet*, et sic sec. man. 424 *Ema*: *emas*. 426. *hoc*: *nunc*, et sic rec. m. 428. *Nec*: *ne*. Rec. m.

iuvat.

iuvat. 433. *Reddenda*: *utenda.* Rec. m. *credenda.* 435. *ut* deest. 438. *Conscia*: *nuntia.* 439. *Mentitaque*: *imitataque*, et sic rec. m. 444. *Quibus* pr. man; sec. *quilibet.* 447. *Si dederit*: *dederis.* 452. *Saepe*: *blanda.* 454. *Si*: *ne.* 464. *Voces*: *cerae.* 465. *Declamat*: *declamet.* 467. *Consultaque*: *consuetaque.* 469. *Accipiat*: *accipiet.* 472. *Longa*: *lenta.* Pr. man. *Fama*; rec. *frena.* 477. *Tu modo*: *modo.* 481. *Legisse volet*, *voluit*: *voluit legisse, volet.* 482. *Veniunt*: *venient.* 488. *Laetitiam*: *lecticam*; et sic rec. m. 489. *Auferat*: *adferat*, et sic rec. m. 491. *Illa*: *illi.* 495. *Columnis*: *columnas.* 497. *Speciosa*: *spatiosa.* 499. *Mirare*: *mirere.* 501. *Placidas aliquo*: *plaudas aliquam.* Pr. m. *puella*; sec. *puellae.* 502. *ut*: *et.* 505. *Ne*: *nec.* 506. *Ne*: *nec.* Post v. 516. duo disticha desunt; sed ea man. rec. in margine notavit. 519. *Vt*: *et.* 522. *Laedat*: *laedant.* 526. *Fovet*: *favet.* Forte:

— — flamma, qua calet ipse, fovet.

528. *India fertur*: *Dia feritur.* Illa lectio defendi potest. 534. *Non*: *nec.* 541. *Post*: *in.* 543. *Tardo*: *pando*; et sic rec. man. 549. *In*: *e.* 552. *Metu est*: *metu.* 555. *Felicior*: *fidelior.* 557. *habes-spectabere*: *habe-spectabile.* *habes* male. Sed *spectabere* cum plurimis scriptis et editis servo. Nam quomodo Ariadneum sidus *spectabile* possit dici, non video, cum una tantum stella tertiae vel quartae magnitudinis in eo exsplendescat. 560. *Pede*: *pedi.* 561. *Inplacitumque*: *inplicitamque*; et sic rec. man. Forte in aliquo vetusto exemplari: *in placidoque sinu*, ut Met. 9. 338. *Nec*: *neque.* Illud sonantius. 562. *Et*: *ut.* Hoc placet. Ignorabat nimirum auctor corruptionis rariorem usum particulae *ut*, priscis saepe *prout* significantis. Cf. Heusinger l. c. ep. 2. v. 105. p. 18. 563. *hymenea vocat pars altera clamat hechion*: *hymenaee, canunt*: *pars clamat, Evie, evoe!* Illa lectio non fugerat Heinsium. Communis codd. dissensus indicare videtur, librarios doctam aliquam nec in vulgus notam lectionem invenisse, in qua acumen criticum exercere, necessitatem sibi impositam putarint.

